

1928

برنجی جلد

0534
Telat
T 12

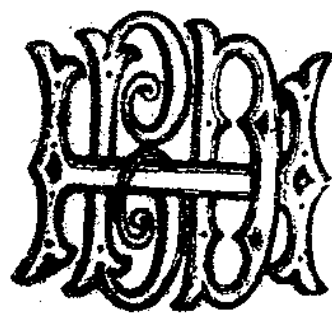
خانہ بیلیسی مجموعہ

خانہ بیلیسی درنکی عمومی مرکزی طرفندہ نشر اولونور

مدیری :

ضیاء المصباح فخری

خلق بیلیسی درنکی کاتب عمومیس

آنقره

1928

حکیم بنم درلو قاش بنده در
 دکان آچوب کیردم بر اولو شاره
 چاغرك شو طرفلره کم کلسون
 اوش بو کون متاع چیقاردم بازاره
 عارفك اسرارینی فاش ایله دم بن
 نه مناسب دییه م اهل انکاره
 اوقودم بیلدم دیر ایسه دییه سون
 هر کیمنده کیم وار ایسه شول اماره
 محی الدینك بازار ی حق ایله دی
 که کوز كرك کله حق کوره

منسوب اولدیغی مسلكی بحق بنمسه یین واونی تعلیمی اثرلریله نشر و تعمیمه چالیشان
 «محی الدین آبدال» شاعرلر آراسنده ممتاز بر موقع صاحبیدر. خصوصیه عرشى، محیطى...
 الخ کبی «حروفی شاعرلری» طرزنده عروض وزنیه شعرلر یازمایوب، عین حروفیلک
 تلقیلرینی هجا وزنیه ترنمه چالشمه سی، کندیسنه، ادبیات عالمنده ده یوکسک بر موقع
 بخش ایتمکده در. اونک، یاشادیغی دور، قطعی بر صورتده تعین ایدر و دیوانی ده طبع
 اولونورسه، شهسز حروفیلک و ادبیات تاریخی قوتلی بر شخصیت ده قازانمش اولور.

SADETTİN NÜZHET

⊙	HALK BİLGİSİ	⊙
---	--------------	---

بزده خلق بیلگیسی حرکتلرینک یکی باشلادیغی بر زمانده، خلق بیلگیسنک مختلف غرب
 مملکتلرنده کی تلقیلرینی بیلیمک فایدا دن خالی دکلدیر. فرانسه آنسیقلوپه دیسندن ژانرووانک نه تودینی
 نقله بزى سوق ایدن عامل، «آنسیقلوپه دی بریتانیکا» نک (فولکلور ماده سنه ده باش وورماضه
 سبب اولدی درنک، خلق بیلگیچلر عرك دوشونوش افقلىرى کنیشه تهجك اولان بو قیمتلى
 ترجمه سندن دولایى « ویده بها » خام افندی یه تشکر ایدر.
 H. B. D

«فولق سه پوز volksepos»، « فولق سفه ست volksfest»، « فولق سلید volkslied»
 کبی آلمانجه کلمه لرینی تقلید ایدرک 1846 ده مسترطومسون «فولکلور Folk-lor» کلمه سنی
 انگلیزجه یه ادخال ایتدی. مدنی و غیر مدنی، اسکی، قرون وسطائی، یکی یوتون
 ملاترك عوامی حقنده هرشی یازمق ایچین فولکلور، بالطبع غایت مبهم و عمومی
 بر اسمدر. هر ملتک و هر مملکتک بر لسانی اولدیغی کبی فولکلوری ده واردر.

آشکاردرکه ، هر هانکی بر فولکلوری بوتون طبقاتیه ، آکلاشیلابیلیر بر طرزده ومنتظماً بر آرایه طوپلامق دیمک ، او ملتک ماضیسنده کی و حال حاضرندم کی دینی ، اخلاقی واجتماعی وضعیتنی اورتایه قویمق دیمکدر . بوتون دنیاده کی ملتک فولکلوری مکمل بر « افکاربشر تاریخی » وجوده کتیریر .

عنعنه ده کی اطرادسزلقلر شیمدی یه قادار طبیعت بشر علماسنه غایت علاقه بخش بر موضوع حالنده قالمشدر . همین همین بوتون سیاحلر و تاریخیجیلر تا هرودودتن باشلایارق بو کونه قادار بو شعبه یه بر چوق غریب شیلر علاوه سینه موفق اولمشلردر . هر هانکی بر ملتک عامیانه عتیقه لرینی اینجه دن اینجه یه قاریشدریمق وبالخاصه انسانک کندیسنک کیله مشغول اولمق ، صوک زمانلره قادار چو جوقجه برایش دیه تلقی ایدیلیردی .

یالکز ، روما و یونان فولکلوری ، بدیعیاتی دولایسیله بوقاعده یه بر استثنا تشکیل ایتمشدی . صنعتکارانه معاملهلرله کوزه لشدیریلن بو عنعنلر ، آنتیقه جینک نقطه نظرندن اوزاقلاشدیریلارق بر درجه ده نافع بر شکله وضع اولندی . بوندن صوکره آتیقا ولاتیومک دالغالانان عنعنلری چوق آر ، پارچه پارچه ، و آنتروپولوژیستلر ایله اجتماعیاتجیلره کافی کلمه یه جک قادار کوچوک بر ساحه دن طوپلانمغه باشلانندی . بوراده ، ده بر چوق یرلرده اولدینی کی انسان او کره نیک ایسته دیکی شی قرارلاشدیرمازدن اول دریندن درینه تحریاتده بولونماسی لازم کلدیکنی آکلادی .

فولکلور تحریاتی ، علمی بر شکلده اولالمانیاده باشلادی . 9 - 1778 ده Herder ک مشهور خلق شرقیلرینک نشر ایدیلیمسی ، بر ملتک مختلف ذهنی محصولات ، خرافهلری ، اوضاعی ، عاداتی ، قانونلری ، حکومت اداره سی و هر کونکی حیاتی حقنده کنیش ، و انجذابلی بر علاقه نیک اویانیمسی علامتلرینی کوستردی . بو یکی کون Grimm برادرلر وبالخاصه 1812 ده Kinder - und haus-Mährchen و 1835 ده Deutsche Mythologie طرفندن غایت خوش قارشیلانمش و متعاقب نشریاته دوام ایدیلشدر . ایکنجی اثر برنجیسنک اساسی اوزرینه وضع اولونمش ، و بر ملتک یازیلامش عادتلرینی ، شفاهی عنعنلرینی عاقلانه ، صادقانه بر طرزده بوتون خصوصتی بر طرفه براقهرک ، بی طرفانه ، واسع بر جمع عملیه سنک پک فائده لی نتیجه لر ویره جکنی کوسترمشدر . کورولدیکی وجهله بر طاقم غیر قابل تلافی خاطره لرک قایب اولماسنه رغماً حفظ ایدلمش اولان قسمی توتونیق یرلیرینک یالکز لسانده دکل ، دینده ده برلشدکلرینی اثبات ایتمکه برابر ، مخالف ایتدکلری نقطه لری ده معین وثیقه لرله کوستردی . آلمان کویلرنده یوک بوکن اختیار قادینلرک اغیزلرندن

طوپلانیان وفولقلور تعبیر اولونان بومعلومات *Bopp* لک و دیگر لرینک لسانیاتده کی مساعیلرینی
تتویج ایدن بر کشفدن عجائب برعلاقه واهمیت اکتساب ایتدی. بوکشف بوتون آریانی
عرقلرینک اصلاً بر اولماسیدر. *Teuton* لرکده *Celt* لر و *Hindu* لری احتوا ایدن عینی
بویوک صنفه منسوب اولدیغنی اثبات ایتدی. بوتون بونلری احتوا ایدن آریانی عرقی،
وقتیله آسیای وسطاده یاشایوب شرقه و غربه داغیلماغه باشلامازدن اول معین وصفلری
حائز برلسان، مدنیت و دین وجوده کتیرمشدی. دینی حسیاتک یر ایدیندیکی بر چوق
عجائب اشکالک تحریاتی متعاقب *Tyr, Dyaus, Zeus, Yo (vis) Zio* ک هویتلری
اثبات اولندی. و بوصورتله مقایسه لی اساطیر، مقایسه لی لسانیاتک غیر قابل انفکاک
بر دوستی حالته کیردی. (میتولوژی یه و فیلولوژی یه باقیکنز) بناءً علیه هرخرافه نك، هیچ
اولمازسه آریانی عائله سنک چوجوقه، صاحجه، مناسبتسز خرافه لرینک علمی تدقیقه شایان،
وعلمی نتیجه لر ویره جک برر موضوع تشکیل ایتدکلری آکلاشیلدی. یالکیز، هر مسئله ده
تا چوجوق حکایه لرندن باشلا یارق خرافه لره، خرافه لر دن اساطیره، واساطیرکده اصللرینه
رجوع ایتمه لیدر. اجنبی تعبدلاته ده اهمیت عطف ایده رک وقوع بولدقلری یرلری و تاریخلری ده
حفظ ایتمه لیدر. بوصورتله، برکله نك تاریخی کبی، بر حکایه نك تاریخی ده حرب سفرندن
دها علاقہ بخش اولدیغی آکلاشیلیر. بر وقتلر، چوق کیمسه لرک بونی ادراک ایتدیکی،
ویکی فولقلور ساحه سنده ایجه خادم لرک تورهدیکی کورولدی. تدقیقه و تصنیفه مساعد
معلومات تزايد ایتمه ک باشلادی. هر یکی مقایسه *Indo - European* خلقی آراسنده جریان
ایدن حکایه لرک، موضوع، اساس اعتباریله عینی اولدیغنی کیتدکجه آرتان بر بداهتله
اورته یه قویدی. لافونته نك قارئی *Panleatantra* ی ویا *Hitopadesa* ی اوقویان هیچ
بر عجایبک بولمادی. هندی (آیا) سنک حکایه لری سهلت، نوروه چ و آلمان مربیه لرینک کندن
هیچ فرقسز اولدیغی آکلاشیلدی. فی الحقیقه بعضی حکایه لرک واسع بر تخالفه میدان
ویردکلری کورولمکده در. بوکاده سبب حکایه لرک بر یردن دیگر بر یره هجرت ایتمه سی
و بعضاً ده صرف تصادف اثری اولارق قسماً بر برلرینه بکزه مه سیدر. قوپیه ایدلدیکی
و بر لرندن آلدقلرینی ظن ایتک امکان خارجنده در. دائمی مشابهت لرینک اسبابی، اصلاً
بر اولمالرندن باشقه هیچ برشی اثبات ایده مز. اونلر ابتدائی ویا عضوی خرافه لر
اولوب هندستاندن آوروپایه قدر عینی اسکی لسان طبقه سنک ممثلریدرلر. دیگرلری،
ایکنجی ویا غیرعضوی اولانلریدر. بونلر طبیعی ویا صنعی وسائطله بر مملکتدن دیگرینه
نقل اولونان مختلف لسان طبقه لرینی احتوا ایدر.

ابتدائی آریانی خرافه‌لری بر ویا ایکی نوع اولارق تصنیف ایدیه بیلیرز : خرافه واسطوره. بونلر بو کون بالذات موجود اولوب براخلاق درسی ویرمک ایچون در حال ایجاد ایدیلش اولدقلری تقرر ایتیش بر حقیقت در، مثلاً، قرال ایله آری حکایه‌سی هندستانده، یونانستانده، نور و چده عینی، فقط او یله بر طرزده نشوونما بولور که، شفاهی و یا تحریری اولارق بر برلرینه در حال نقل ایدیلش اولماسنی اثبات ایتک ممکن دکدر. خرسز افندی *master, thief* حکایه سیله *Hitopadesa* ده، *Herodotus*، الحمرا ماصالرنده، نورو چده و اسقوچیانک غربنده کی یوکسک اراضیده ده بلکه بر خرافه‌نک اصلی وجوده کتیردیکی ظن اولنور. عضوی خرافات، عضوی اساطیر قادر مبذول دکدر. خطالی استفاده لره، اکری بوکری تاریخی حقایقه استناد ایدره که وجوده کلش اولان بو کبی ماصالر هیچ اولمازسه خیالده غیر شعوری بر طرزده تشکل ایتیش او یونجاقلردر. عینی شخصلر و عینی وقعه لر متعدد اسملر و شکللر آلتنده ده تکرار تکرار کورونورلر. توتونیک و هندو فولکلوری سیندره‌لا و آیاق قابی حکایه‌سی، *Surya Bai, Legendos Rajoh achilleus and odipous Persens and Ileseus, Hellen and odyseur, Baldur, Busteur, Sigurd* حکایه لرنده قاجیریلان و بولمق ایچون اوغراشیلان بر قیز مسئله‌سی واردر. هر آریانی مملکتده *slion* محاربه‌سی دفعه لرجه تکرار ایدلمشدر. کیوم تل اسمیه تداعی حصوله کتیردیکمز حکایه‌ی انکلتزده و ویلیام قلاودسهل اسمی آلتنده، آلمایاده، دانمارقه‌ده، ایرلانداده، لاپلاند و آریانی عرقلرینه طائد اولمایان ممالکده بیله، تورکیاده، مونغولستانده مختلف اسملر آلتنده دیکله مکده یز. دها پک کنج یاشنده ایکن ثولن قهرمانک حکایه‌سنی ده *sigrit, Isfendiyar, Baldur* ویا *achille* اسمی آلتنده روایت ایدرلر. بوتون بو حکایه لر اقلیم، دین و مدیتک تحت تأثیرنده قالیر و تخالف ایدرلر. حکایه‌ده کی اشخاص کونشه عائد اساطیرک شمال عرض دائره لرندن جنوب عرض دائره لرینه کتیریلدکلری زمان و مختلف مملکتلرده کی چیچکلرک و صنعی آلهرک دکشیدیکی کبی دکشیرلر. *Odin* نک الوهیتی قبول ایدیلهدیکی یرده وحشی بر آوحی ویا *Hellegrim* اولویریر. حتی مدیتک بویله وحشی آوجیلرک وجودینه میدان ویرمه‌دیکی زمان او حالا *Hellegrim* نامی آلتنده اجرای وظیفه ایلر. بو ساحه‌ده علمی مه‌تودلر قوللانیلیدینی تقدیرده چوق ایی نتیجه لره آلدیه ایله جکی آکلاشیلماسی، دیگر عرقلری ده چالیشمغه تشویق ایتدی و بوضورتله انتروپولوژی ایله اتنولوژی چوق مهم سرماییه صاحبی اولدیلر.

بوتون دنیاده کی وحشی قبیله لری نظر اعتباره آلا جق اولور سهق اونلر حقنده الك مهم معلوماتی بابادن اوغله کچن فولقلور لرنده بولا بیلیرز . فقط شونی اونو تیا لم که مقایسه لی اساطیر ، مقایسه لی اخلاقیاتک تأید لرندن وتوصیف لرندن عاری قالا ماز . شعورلو بر موفقیته ترجمه ایدیه بیلیر سه هر عادتک نافع بر تاریخی واردر . هر هانکی بر قبیله نک نروده ، نه وقت و ناصل اولان باتاته ، و یا حیوانلره ، یا خود خورتلاقلره طابندقلرینی آکلار سهق آنتروپولوژی مسئله سنک اساسنی حل ایتک پک قولایلا شمش اولور . حتی بو کونکی عصری ، اجتماعی و یا خصوصی حیاته کی اولمه ، دوغوم و تولوم وقعه لری دقتله آراشدیر یلیر سه ایلك انسانلرک هیچ اولما زسه حیاتلری طرزی حقنده بسیط بر معلومات آله ایدیه بیلیر .

ترجمه ایدهن :

VEDİDE BAHA

حیاتنک ایزلری ، زمانک حسسز ، انصافسز آلیله تماماً سیلنمش اولدیغی ایچون ، بوتون غیرتمزه رغماً ، اطرافنده کی کثیف قارا کلنی داغیتارق سیاسی تنویره موفق اولامادیغمز ساز شاعر لرندن بری ده ، خوجا اوغلیدر . کندیسنندن ، آنجاق محصوللری واسطه سیله خبردار اولدیغمز خوجا اوغلی ، یاشادیغی ، یتیشدیکی دوری تعیین خصوصنده بردستانیه بزه بالذات رهبرلک ایدیور :

نصوح پاشا ایله جه کیدنلر
عجب نام قودیلر عربستانه
واروب بیت الله طواف ایدنلر
مستحق دکلی باغ جنانه .

✧

نه در بو عربک ایتدیکی ایشلر
بیدیلر قیلنجی کوره لم نیشلر
سو کولدی جبه لر ، کسیلدی باشلر
ویاندی کوهلر قیرمزی قانه .

✧